

Η Φαία, το τρομερό θηλυκό αγριογούρουνο που κατατρομοκρατούσε την περιοχή γύρω από τη πόλη Κρομμύωνα, στα σύνορα Μεγαρίδας – Κορινθίας, είχε αποκτήσει δυο αντάξιους σε αγριότητα γιους: Τον Καλυδώνιο κάπρο και τον Ερυμάνθιο κάπρο. Την Φαία, την σκότωσε ο Θησέας. Ο Καλυδώνιος κάπρος αφάνιζε ανθρώπους, καλλιέργειες και ζώα στην ευρύτερη Αιτωλία και χρειάστηκε πανελλήνια σύναξη ηρώων για να εξοντωθεί. Με ορμητήριο τη Λάμπεια, κομμάτι του βουνού Ερύμανθος της Αρκαδίας, ο άλλος γιος της Φαίας, ο Ερυμάνθιος κάπρος, κατέβαινε στα μέρη της Ψωφίδας και προκαλούσε ανεπανόρθωτες καταστροφές. Τη σύλληψη αυτού του κάπρου έθεσε ως τον τέταρτο άθλο του Ηρακλή ο Ευρυσθέας. Κι όπως με την ελαφίνα με τα χρυσά κέρατα, ούτε να τον σκοτώσει έπρεπε ούτε να τον πληγώσει. Μόνο να τον συλλάβει και να του τον πάει στις Μυκήνες.

Για τους κατοίκους της Ψωφίδας θα ήταν αρκετό να σκοτώσει το θηρίο ο Ηρακλής. Με τους όρους όμως που του έβαλε ο Ευρυσθέας, ουσιαστικά τον ανάγκαζε να επαναλάβει τον άθλο με την ελαφίνα αλλά με άλλο ζώο, αυτή τη φορά ένα θηρίο. Η ιστορία δεν θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αν, πριν από την αναμέτρησή του με τον κάπρο, ο Ηρακλής δεν τύχαινε να έχει μια άλλη περιπέτεια, άσχετη με τους δώδεκα άθλους, σχετική μαζί τους μόνο ως προς τον χρόνο, στον οποίο συνέβη: Είναι η Κενταυρομαχία με κεντρικό πρωταγωνιστή τον ίδιο τον Ηρακλή, σε αντιστάθμισμα ίσως της θεσσαλικής Κενταυρομαχίας, στους γάμους του Πειρίθου, όπου βασικός ήρωας ήταν ο Θησέας.

Η αντιπαράθεση των οπαδών των δυο ηρώων έφερε τον ένα να μάχεται τη μάνα, Φαία, και τον άλλο τον γιο, Ερυμάνθιο κάπρο. Τον ένα τους Κένταυρους του Πηλίου, τον άλλο εκείνους της Αρκαδίας. Οι οποίοι στην πραγματικότητα ήταν, όσοι γλίτωσαν από αυτούς που ζούσαν στο Πήλιο. Χρονικά, δηλαδή, προηγείται η μάχη του Θησέα από εκείνη του Ηρακλή. Το ότι ο Ηρακλής ήταν μια γενιά μεγαλύτερος από τον Θησέα, για τη μυθολογία καμιά σημασία δεν έχει.

[Στην ιστορία του Ηρακλή, οι ειδικοί έχουν ανοίξει ένα ιδιαίτερο κεφάλαιο που το ονομάζουν «Πάρεργα». Περιλαμβάνει τις περιπέτειες του ήρωα στην διάρκεια της πραγματοποίησης ενός άθλου, χωρίς όμως να έχουν σχέση με τον άθλο καθαυτό. Απλά, συνέβησαν τότε. Κάποια από τα «Πάρεργα» συγχέονται με τις «Πράξεις», τα κατορθώματα του Ηρακλή μετά τους δώδεκα άθλους που του επέβαλε ο Ευρυσθέας (ή και ανάμεσά τους). Η πρώτη από τις περιπέτειες που ανήκουν στα «Πάρεργα» είναι η Κενταυρομαχία, στον πηγαϊμό για τη σύλληψη του Ερυμάνθιου κάπρου. Τοποθετείται εδώ, στην χρονική της θέση, με την επισήμανση ότι «ανήκει» στα «Πάρεργα». Η ίδια επισήμανση γίνεται και στις επόμενες].

(τελευταία επεξεργασία, 7 Αυγούστου 2021)